

SİMİT ve PEYNİR'le "BİLİMİNSANİ ÖYKÜLERİ"

Jacques
Charles

(1746 - 1823)

Yazan ve Çizen:
Bilgin Ersözlü

1757 yılının güzel bir bahar sabahı. Fransa'dayız. Küçük Jacques, bir arkadaşıyla birlikte okul yolunda.

Matematik ödevini yapabildin mi Jacques?

Ben de... Kolaydı zaten, değil mi?

Yaptım. Sen?

Hı hı... Aa! Bu ne böyle?

Kaç Peynirciğim, kaç! Uçan, acayip bir şey var orada!

Dur Simitçiğim, dur! Korkacak bir şey yok.

Jacques, havada süzülen şeyin peşine düşer.

Hop! Kaçma bakayım. Gel buraya.

Bu tarafa doğru uçarsa biz de yakalamaya çalışalım.

Olur Simitçiğim.

İşte yakaladım seni!

Ne ki bu?

Bilmiyorum ama çok hafif bir şey. Yanımıza alalım, okulda öğretmenimize sorarız ne olduğunu.

Tüh! Jacques bizden önce davrandı.

Ha ha ha!

Okula gittiklerinde öğretmenlerine buldukları şeyin ne olduğunu sorarlar.

Bu, karahindiba bitkisinin tohumu çocuklar. Karahindiba yabancı bir bitkidir ve tohumları çok hafiftir. Gördüğümüz gibi tepesinde tüyler var. Bu uzantıların yardımıyla tohum azıcık bir rüzgârla bile kilometrelerce uzağa uçabilir. Karahindiba bitkisi doğada bu şekilde yayılır.

O zaman havadan hafif olsak biz de rüzgârla uçabilir miyiz Peynirciğim?

Hımm! Demek ki hafif şeylerin uçması, ağır şeylere göre daha kolay.

Uçarız da, yere geri dönmek istediğimizde ne yaparız, onu da düşünmek gerek Simitçiğim.

Jacques Charles'in çevresinde gördüklerine duyduğu merak ve gösterdiği ilgi başarıyla tamamladığı okul hayatı boyunca sürer. Bol bol kitap okuyarak bilim dünyasında gerçekleştiren ilerlemelerden haberdar olur. Özellikle fizik, kimya ve matematik konularında kendini geliştirir. Yıllar sonra Fransız Bilimler Akademisi'nde fizik öğretmenliği yapmaya başlar.

Bu kitaba göre Henry Cavendish adında bir kimyacı sülfürik asit kullanarak demiri eritmiş. Bu sırada havadan on dört kat daha hafif olan bir gaz açığa çıkmış... Eğer bu gazdan yeterli miktarda elde edip bir balona doldurabilirsek...

İşte böyle arkadaşlar. Benim fizik ve kimya bilgilerimi sizin üretim becerinizle bir araya getirirsek Montgolfier Kardeşler'inkinden daha küçük olan ama daha ağır yükleri taşıyabilen bir balon üretebiliriz.

Jacques Charles, tasarladığı balonun üretimi için, o dönemde tıpkı Montgolfier Kardeşler gibi sıcak hava balonu üretimiyle uğraşan Robert Kardeşler'den yardım alır.

Seve seve yardım ederiz. Haydi, hemen çalışmaya başlayalım.

Hah! Şimdi anlamaya başladım işte.

Evet. Bilimsel gelişmeleri takip etmesinin yararını göreceğiz galiba Jacques Abi.

Yaşasın! Kemerlerinizi bağlayın, uçuşa geçiyoruz!

Aman Simitçiğim, tırnakların sivri, dikkat et!

Bir süre sonra yeni bir balon üretir ve Henry Cavendish'in yöntemiyle elde ettikleri gazla doldururlar. Sonuç mükemmeldir. Jacques Charles bu balonla yerden 3000 metre yüksekliğe çıkar. Bu, o dönem için inanılmaz bir yüksekliktir.

İnanamıyorum! Bulutların üzerindeyim!

Bu buluş sayesinde balonlar çok daha yükseklerle çıkabilir ve havada çok daha uzun süre kalabilir hale geldi. Balonlar keşif ve meteoroloji gözlemleri için de kullanılmaya başlandı.

Jacques Charles'ın balonu uçurmak için kullandığı gaza bir süre sonra hidrojen gazı adı verildi.

Ne? Hi? Sen de kimsin? Ben kimim? Burası neresi?

Ha ha ha! Peynir ben Simitçiğim, Peynir. Gel bir bardak su içireyim sana.

Ha ha ha! Patladı balonun. Korkmadın ya?

Bom!